

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д. е.н., професор Лоханова Н.О.
(підпис)
“   ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит та оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Особливості обліку і контролю на підприємствах будівельного
комплексу (на прикладі ТОВ «Строй-Еліт»)»**
(назва теми)

Виконавець:

студент ФМОІТ

Агошков Максим Костянтинович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Муренко Тетяна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2019

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ	5
1.1. Організація і регулювання будівельної діяльності.....	5
1.2. Особливості бухгалтерського та податкового обліку операцій на підприємствах будівельного комплексу.....	24
1.3. Дискусійні питання обліку операцій у сфері будівельної діяльності.....	36
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТРОЙ-ЕЛІТ»	44
2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства.....	44
2.2. Діюча практика обліку операцій у сфері будівельної діяльності ТОВ «Строй-Еліт».....	52
2.3. Аналіз ефективності обліку будівельної діяльності досліджуваного підприємства.....	60
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ У СФЕРІ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	65
3.1. Мета, завдання та джерела інформації контролю операцій у сфері будівельної діяльності.....	65
3.2. Методика контролю будівельної діяльності у ТОВ «Строй-Еліт».....	67
3.3. Застосування методів моделювання для підвищення ефективності діяльності підприємства.....	73
3.4. Шляхи вдосконалення контролю будівельної діяльності на підприємстві.....	78
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	84
ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Актуальність теми. Будівництво як вид економічної діяльності характеризується специфічним веденням обліку і є досить важливим в умовах розвитку ринкових відносин в Україні.

Будівельне підприємство – це самостійно господарюючий будівельний, спеціальний і монтажний суб'єкт, кінцевим результатом якого є об'єкт будівництва – основний засіб чи його модернізація. Будівельні роботи можуть здійснюватися самостійно підприємством, підрядною організацією чи компанією, або залучати субпідрядника.

Важливу роль в будівельній галузі відіграють капітальні інвестиції, як основна ланка переозброєння підприємства, що пов'язана з введенням у дію основних засобів. Особливої уваги заслуговує облік капітальних інвестицій, який пройшов великий шлях утворення, має свою історію, але й до цього часу не стоїть на місці та удосконалюється, а саме: прийняттям нових законодавчих актів, уточненням стандартів бухгалтерського обліку, наближенням обліку до міжнародного.

Питанням вивчення обліку у будівельній діяльності присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких Б.М. Данилишин, Л.В. Дейнеко, М.В. Жук, А.П. Кіреєв, Л. Клайт та інші вчені-економісти. Науковці розглядають будівельну діяльність через міжнародні господарські та торговельні відносини, до сфери яких входять: ринок послуг, спеціалізація і кооперація виробництва, науково-технічне співробітництво, створення спільних підприємств та інші форми економічного співробітництва.

Мета і завдання дослідження. Метою даної випускної роботи є вивчення теоретичних та організаційно-методичних положень, ознайомлення з діючою практикою обліку та контролю у сфері будівельної діяльності, надання практичних рекомендацій щодо удосконалення систем обліку, аналізу та контролю на досліджуваному підприємстві. Для досягнення поставленої мети ставляться наступні завдання:

- дослідити будівельну діяльність на теоретичному рівні, зазначити основні джерела державного регулювання діяльності у сфері будівництва;
- надати детальну характеристику оподаткування будівельної діяльності;
- розглянути дискусійні питання обліку операцій у сфері будівельної діяльності;
- розробити методику для контрол. здійснення операцій у сфері будівельної діяльності на прикладі ТОВ «Строй-Еліт»;
- запропонувати напрями удосконалення обліку, аналізу та контролю на досліджуваному підприємстві.

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження є будівельна діяльність підприємства. Предметом дослідження є теоретичні основи, методика та практика бухгалтерського обліку, контролю та аналізу операцій у сфері будівельної діяльності на прикладі ТОВ «Строй-Еліт».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у даній роботі було використано сукупність наукових методів, зокрема: метод теоретичного узагальнення було застосовано для фіксації загальних рис та особливостей теоретичних засад будівельної діяльності, системно-структурний підхід використовувався для визначення організаційної сутності обліку, контролю і аналізу фінансової діяльності суб’єкта будівельної діяльності ТОВ «Строй-Еліт». Для вивчення показників фінансової звітності досліджуваного підприємства, оцінки стану розвитку і перспектив подальшої діяльності було використано такі методи, як дедукції та індукції, аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, індексного аналізу, статистичного аналізу і групування.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали законодавчі й нормативні документи з питань бухгалтерського обліку, аналізу та контролю будівельної діяльності, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, періодичні видання з питань економіки, бухгалтерського обліку й контролю, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «Строй-Еліт».

ВИСНОВКИ

Важливу роль в будівельній галузі відіграють капітальні інвестиції, як основна ланка переозброєння підприємства, що пов'язана з введенням у дію основних засобів. Особливої уваги заслуговує облік капітальних інвестицій, який пройшов великий шлях утворення, має свою історію, але й до цього часу не стоїть на місці та удосконалюється, а саме: прийняттям нових законодавчих актів, уточненням стандартів бухгалтерського обліку, наближенням обліку до міжнародного.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Строй-Еліт» є компанією, основною сферою діяльності якої є ремонтно-реставраційні роботи та капітальні ремонти будівель пам'яток архітектури та містобудування історичної частини міста Одеси. ТОВ «Строй-Еліт» працює у даній сфері з 2015 року і має відповідну ліценцію ССЗ на виконання зазначених вище робіт.

Початком здійснення будівельних операцій є підписання договору про закупівлю підрядних робіт за державні кошти. Так як ТОВ «Строй-Еліт» виконує роботи з реконструкції та капітального ремонту за кошти місцевого бюджету та розпорядників бюджетних коштів, то відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» такі види робіт включаються спочатку до плану закупівель замовника, а потім дана закупівля оголошується на порталі ProZorro

Зважаючи на особливість будівельних послуг, підприємство не може одразу приступити до виконання робіт після укладання договору про закупівлю. Слід уважно ознайомитися з укладеним договором, а саме з тим пунктом, де зазначено, яка сторона відповідальна за отримання дозволу на будівельні роботи і пов'язані з цим витрати. Лише після отримання відповідного дозволу підприємство має змогу виконувати зазначені в договорі роботи. Наступним у діяльності ТОВ «Строй-Еліт» є саме виконання робіт, що включає закупівлю матеріалів, укладання договорів із субпідрядниками, складання довідок про виконані будівельні роботи. Також у договорі прописують права і обов'язки сторін, особливості роботи і залучення субпідрядників.

Для обліку затрат основного виробництва підрядні організації використовують рахунок 23 «Виробництво». Забудовники, які здійснюють будівельно-монтажні роботи господарським способом, застосовують рахунок 15 «Капітальні інвестиції». Витрати по обслуговуванню й управлінню будівельного виробництва обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Для дослідження фінансової стійкості підприємства ТОВ «Строй-Еліт» було проаналізовано коефіцієнти фінансової стійкості та показники ділової активності підприємства. Проведений аналіз показав, що коефіцієнт автономії на підприємстві є сталим, що пов'язано з відсутністю змін у власному капіталі. Така сама ситуація і з коефіцієнтом фінансової залежності. Позитивним фактором є те, що на підприємстві відсутній фінансовий ризик, адже ТОВ «Строй-Еліт» не має короткострокових або довгострокових кредитів банків. Коефіцієнт мобільності у 2 кварталі 2019 року порівняно з 1 кварталом 2019 суттєво збільшився на 12,49. Проведений аналіз показав, що підприємство добре забезпечене власними обіговими коштами, даний показник збільшився на 0,36 порівняно з попереднім періодом. Як було зазначено при аналізі агрегованого балансу підприємства, негативним є співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Основні шляхи зростання рентабельності виробництва наступні: розвиток найбільш прогресивних методів виробництва в галузі; раціональне розміщення об'єднань, підприємств; підвищення питомої ваги спеціалізованого виробництва; застосування сучасних методів організації виробництва і праці відповідно до вимог НТП; прискорення впровадження і освоєння нової, більш прогресивної техніки; підвищення продуктивності праці; зниження собівартості продукції, поліпшення її якості; посилення режиму економії у витрачання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; підвищення матеріальної зацікавленості працівників у результатах своєї праці. проведеному оцінюванню було виявлено те, що на підприємстві застосовується автоматизована програма «1С: Бухгалтерія 7.7», яке не дозволяє в повній мірі втілити потреби бухгалтерії. Версія 7.7 1С: Підприємства була випущена більше 20 років тому, тож має недоліки в частині самого програмного продукту. Підприємству варто оновити програмне забезпечення до актуальної версії 8.3. Обов'язково слід

налагодити завантаження та вивантаження податкових накладних у програмний комплекс М.Е.Дос автоматично. Це дозволить мінімізувати можливість похибок та некоректних дій з боку бухгалтерії. Іншим варіантом можливе встановлення програмного забезпечення з вбудованою ERP системою, як у багатьох зарубіжних компаніях.

Частиною 5 статті 22 Бюджетного кодексу України визначено завдання, функції та відповідні дії головних розпорядників бюджетних коштів під час бюджетного процесу, зокрема щодо забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів, організації координації роботи одержувачів бюджетних коштів, здійснення контролю за взяттям бюджетних зобов'язань одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами та здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками відповідно до цього кодексу. Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів.

Досліджуване підприємство при списанні матеріалів не завжди дотримується затверджених нормативів ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва», що призвело до завищення вартості виконаних робіт. ТОВ «Строй-Еліт» варто детальну увагу приділяти витратній частині обліку, адже при використанні бюджетних коштів, а саме їх нецільовому використанні можливі великі штрафні санкції.

Стосовно проведеної оцінки організації ведення бухгалтерського обліку, можна зробити висновок, що система бухгалтерського обліку знаходиться на низькому рівні організації. Такий висновок можна зробити за результатами оцінки системи внутрішнього контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Швець В. Я. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / В. Я. Швець, В. І. Саллі, О. В. Трифонова. – Київ: ВД «Професіонал», 2013. – 176 с.
2. Грицяк І.А. Європейське управління: теоретико-методологічні засади // Монографія. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2016. – 398 с.
3. Губіна І. А. Енциклопедія валютних операцій: збірник систематизованого законодавства [Текст] : практикум / І. А. Губіна. – К. : БліцІнформ, 2009. – Вип. 8. – 192 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник] / Ф.Ф. Бутинець. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2016. – 640 с.
5. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник] / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К.: КНЕУ, 2017. – 334 с.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
7. Погребняк А.Ю. Еволюція наукових поглядів на сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність» / А.Ю. Погребняк, Т.Ю. Хоменко // Сучасні проблеми економіки і підприємництва : Збірник наукових праць. – Випуск 18. – Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2016.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-VI. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

11. Бібік Н. В. Міжнародна практика державного регулювання в сфері будівництва / Н. В. Бібік // Менеджер. – 2014. – № 1. – С.115-121. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2014_1_24.

12. Вишивана, Б. Зарубіжний досвід регулювання інвестиційної діяльності та можливості його використання в Україні [Текст] / Богдана Вишивана // Світ фінансів. – 2017. – Вип. 1. – С. 75-84.

13. Власенко, І. М. Світовий досвід удосконалення державного управління ризиками у сфері будівництва та експлуатації споруд під час децентралізації влади / І. М. Власенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №10. – С.117-120.

14. Козич О. М. Досвід провідних країн світу в управлінні будівельною галуззю / О. М. Козич // Державне будівництво. – 2012. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_47

15. Мелко В. Л. Імплементация міжнародного досвіду державного регулювання страхування ризиків будівельної діяльності в Україні / В. Л. Мелко // Аспекти публічного управління. – 2016. – № 37-38. – С. 40-49. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2016_37-38_8

16. Савіцький Р. Є. Зарубіжний досвід здійснення архітектурно-будівельного контролю та можливості його впровадження в Україні / Р. Є. Савіцький // *Visegrad journal on human rights*. – 2015. – № 3 (2). – С. 106–110.

17. Слончак В. В. Нагляд та контроль за виконанням законодавства у галузі будівництва: міжнародний досвід / В. В. Слончак // Порівняльно-аналітичне право. – 2017. – № 3. – С. 154–156.

18. Стукаленко О. В. Світовий досвід регулювання будівельної діяльності на прикладі США / О. В. Савіцький // Юридичні науки. – 2016. – № 2 (2). – С. 112–115.

19. Серых А. Техническое регулирование в строительстве. Аналитический обзор мирового опыта. [Електронний ресурс] / А. Серых // Snip Innovative

Technologies. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://iceg.com.ua/wp-content/uploads/2016/04/techno_reg_stroi_world.pdf

20. Господарський кодекс України від 16.01.2003, № 436-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>

21. Закон України «Про інвестиційну діяльність» редакція від 03.10.2019 №155-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=445-17>

22. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2676-15>

23. Закон України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» від 14.10.1994 № 208/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=400146-15>

24. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=426236-15>

25. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436428-1572>

26. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436447-15>

27. Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1764-2001-%D0%BF/ed20180505>

28. Щербина В. С. Господарське право: підручник. / В. С. Щербина. –К. : Юрінком Інтер, 2015. – 592 с.

29. Засоби та механізми господарсько-правового регулювання : кол. монографія / за наук. ред. Д. В. Задихайла. – Х. : Юрайт, 2017. – 416 с.
30. Вінник О. М. Господарське право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге вид., змін. та допов. / О. М. Вінник. – К. : Правова єдність, 2019. – 766 с.
31. Шовкопляс Г. М. Регулювання господарських правовідносин при фінансуванні будівництва житла : монографія / Г. М. Шовкопляс. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2017. – 152 с.
32. Гриценко Г. М. Правове регулювання капітального будівництва за державні кошти : автореф. дис. канд. юрид. наук / Г. М. Гриценко. – Донецьк, 2016. — 17 с.
33. Радченко Л. І. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері житлового будівництва: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л. І. Радченко. – К. – 2019. – 20 с.
34. Слободяник И.Я. Строительные материалы и изделия / И. Я. Слободяник // К.: Вища школа. – 2013. – 473 с.
35. Жаворонков Е.П. Управление материально-техническими ресурсами в строительстве / Е. П. Жаворонков, А. И. Щербаков // Новосибирск: НГАСУ. – 2016. – 314 с.
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0027-00>
37. Нападівська Л.В. Управлінський облік. – К.: Книга, 2014. – 341 с.
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2001 № 205 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0433-01>
39. Рудяк Ю. Все об учете и организации строительной деятельности / Ю. Рудяк, О. Пироженко, Я. Кавтарева, А. Клименко// Харьков: Фактор. – 2014. – 420 с.
40. Організація та облік будівельної діяльності: нормативна база / Уклад. В.Кузнецов. – Харків: Фактор, 2014. – 378 с.
41. Бізнес-статистика : Підручник / К. Д. Семенова, К. І. Тарасова. – К : ФОП Гуляєва В.М. 2018. – 210 с.